

เรื่อง เทศบาลตำบลท่าข้ามขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาล

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

เทศบาลตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้มีคำร้องตามหนังสือ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า คำว่า “สมาชิกสภาท้องถิ่น” นั้น มีความหมายว่าอย่างไร จะหมายรวมถึงสมาชิกสภาเทศบาลด้วยหรือไม่ หากหมายรวมถึงสมาชิกสภาเทศบาลด้วยแล้ว เหตุใดในบทเฉพาะกาลแห่งรัฐธรรมนูญจึงมิได้กล่าวถึงสมาชิกสภาเทศบาล คงมีแต่ที่กล่าวถึงสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นสมาชิกโดยตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญเท่านั้น กรณีเช่นนี้ทำให้เกิดปัญหาในการพิจารณาการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาลว่ามีวาระสี่ปีตามรัฐธรรมนูญ หรือมีวาระห้าปีตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๕๖ ตามคำร้องเทศบาลตำบลท่าข้ามอ้างว่า กระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งให้สมาชิกสภาเทศบาลหลายแห่งสิ้นสุดสมาชิกภาพด้วยเหตุยุบสภาเทศบาล โดยอ้างเหตุผลว่าวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาลคราวละห้าปีตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๑๖ ไม่อาจใช้บังคับต่อไปได้ เพราะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคห้า เทศบาลตำบลท่าข้ามได้พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้บัญญัติว่า “สมาชิกสภาเทศบาลให้อยู่ในตำแหน่งได้คราวละห้าปี ถ้าตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระ ให้เลือกตั้งหรือแต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นแทนแล้วแต่กรณี ให้เต็มตำแหน่งที่ว่างภายในกำหนดเก้าสิบวันแต่สมาชิกสภาเทศบาลที่เข้ามาแทนนั้น ให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาของผู้ซึ่งตนแทน” และตามมาตรา ๒๕๕ วรรคห้าของรัฐธรรมนูญ ได้กำหนดไว้ว่า “สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี” เมื่อพิจารณาคำว่า “สมาชิกสภาท้องถิ่น” ตามนัยมาตรานี้มีประเด็นที่ควรพิจารณาว่า “สมาชิกสภาท้องถิ่น” มีความหมายเพียงใดหากมีความหมายครอบคลุมถึงสมาชิกสภาเทศบาลด้วยแล้ว ก็ควรจะมีบทเฉพาะกาลในรัฐธรรมนูญกล่าวถึงวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาลไว้ เนื่องจากวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๕๖ นั้น ได้กำหนดวาระไว้ห้าปี และมีผลบังคับอยู่ก่อนวันที่รัฐธรรมนูญใช้บังคับ แต่เมื่อรัฐธรรมนูญใช้บังคับแล้ว สมาชิกสภาเทศบาลใดดำรงตำแหน่งครบสี่ปีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก็มีคำสั่งให้สมาชิกสภาเทศบาลนั้นสิ้นสุดสมาชิกภาพด้วยเหตุยุบสภาเทศบาลตามวาระที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคห้า การกระทำดังกล่าวทำให้สมาชิกสภาเทศบาลที่ดำรงตำแหน่งอยู่เสียสิทธิไปหนึ่งปี

และทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณรายจ่ายในการเลือกตั้ง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖

๒. ประเด็นวินิจฉัยเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่าสมาชิกสภาเทศบาลมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละเท่าใด และสมาชิกสภาท้องถิ่นมีความหมายรวมถึงสมาชิกสภาเทศบาลด้วยหรือไม่ ซึ่งปัญหานี้ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยไว้แล้วตามคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๑ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญย่อมมีผลผูกพันผู้ร้องซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๘ ศาลรัฐธรรมนูญไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยซ้ำอีก

๓. ผลคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ไม่รับคำร้องของผู้ร้องไว้พิจารณา

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๕ ตอนที่ ๗๗ ก
วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๑